

บทที่ 7 การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารงานภาครัฐ

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2534 : 76) มีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การที่ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในลักษณะการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจร่วม วางแผนร่วมปฏิบัติร่วมรับผลประโยชน์และร่วมติดตามประเมินผล เป็นกระบวนการที่กลุ่มเป้าหมาย ได้รับโอกาสและใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดแก้ไขปัญหาความต้องการของตนโดย การช่วยเหลือของหน่วยงาน ภายนอกน้อยที่สุด

ประโยชน์สำคัญของการมีส่วนร่วมมี 3 ด้านหลักดังนี้

1. การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม

2. การมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

3. การมีส่วนร่วมทำให้ข้อมูลข่าวสารเป็นที่รับรู้ต่อสาธารณะ

หลักสำคัญในการบริหารการมีส่วนร่วมของประชาชนควรรยึดหลักการ 4s

- 1 .Starting Early หรือ การเริ่มต้นเร็ว
- 2 .Stakeholders หรือ ครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 3 .Sincerity หรือ ความจริงใจ
- 4 .Suitability หรือ วิธีการที่เหมาะสม

ระดับการมีส่วนร่วม

1 .การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำ

เป็นการสั่งการจากรัฐสู่ประชาชน(Top-Down Approach)ซึ่งจะเป็นการมีส่วนร่วมที่มีได้ เกิดจากความต้องการโดยแท้จากประชาชน ประชาชนอาจไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะ เข้าไปมีส่วนร่วม

2 .การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูง

ประชาชนเป็นฝ่ายคิดริเริ่ม ตัดสินใจและดำเนินโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ (Bottom-Up Approach) หลักการนี้จะเป็นการมี ส่วนร่วมของประชาชนที่มีประสิทธิภาพสูง แต่มีปัญหาอีกเช่นกันนั่นคือการดำเนินการนั้นในบางครั้งจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากรัฐ

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

- (1) ริเริ่มกฎหมาย เสนอแนะให้รัฐดำเนินการ
- (2) รับรู้ข้อมูลข่าวสารในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสุขภาพ ประชาชนต้องได้รับคำชี้แจงก่อน อนุมัติ อนุญาต รับรู้ข้อมูลสาธารณะ เรื่องการปกครอง กฎหมายและอันตรายจากทุจริต
- (3) แสดงความคิดเห็น ประชาชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่อรัฐก่อนการดำเนินการออก กฎหมายและทำหนังสือสัญญา เป็นต้น
- (4) การพิจารณาตัดสินใจ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาข้อเสนอแนะของ ประชาชน และตัดสินใจทางการเมือง

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

- (5) ดำเนินการประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริมภูมิปัญญา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัทธศึกษา พัฒนาประเทศ ต่อด้านการทุจริต เป็นต้น และยัง เปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนมีส่วนร่วมดำเนินการ เช่น การดูแลเด็ก เป็นต้น
- (6) ฟ้องร้อง ประชาชนมีสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ
- (7) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมิน ผลสัมฤทธิ์ กฎหมาย ตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ เป็นต้น
- (8) เยียวยา ประชาชนย่อมได้รับการเยียวยาความเดือดร้อน เสียหายจากผลกระทบ
- (9) รับผลประโยชน์ ประชาชนย่อมได้รับผลจากการดำเนินการ

การบริหารภาครัฐกับการมีส่วนร่วม

การสนับสนุนและช่วยเหลือ
การทำกิจกรรมในด้านต่าง

การกำหนดระดับการ
มีส่วนร่วม

การทำให้เกิดสภาพ
แวดล้อมที่อำนวย

การบริหารภาครัฐกับการมี
ส่วนร่วม

การตอบสนองต่อความคาด
หวังของกลุ่มเป้าหมาย

ระบบเครือข่ายใน
การทำงาน

การสร้างกิจกรรม
การมีส่วนร่วม

สรุป

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและเครือข่ายภาคประชาสังคม ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นหุ้นส่วนในการร่วมกิจกรรม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับ ผลประโยชน์ รวมทั้งร่วมประเมินผลในการดำเนินงาน ในการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ รวมทั้ง แนวคิดการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี จะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และภาคเอกชน